

Rapport Nr. 0631

Nota

Landschappelijk bodem- en
proefsleuvenonderzoek

Laakdal, Reehagenstraat (Fase 1 & 2)
Programma van Maatregelen

Inhoud

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	1
2 Gemotiveerd advies	2
2.1 Aanleiding vooronderzoek.....	2
2.2 Resultaten vooronderzoek fase 1.....	2
2.3 Geplande Werken.....	4
2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	4
2.5 Vraagstelling en onderzoeksdoelen.....	5
2.6 Onderzoeksmethoden, technieken en strategieën.....	6
2.7 Gewenste competenties en voorziene afwijkingen.....	7
3 Lijst met figuren.....	8

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2021-092
Projectcode Onroerend Erfgoed		2021C77 (Landschappelijk bodemonderzoek) 2021D210 (Proefsleuvenonderzoek)
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Laakdal
	Deelgemeente	Veerle
	Straat	Reehagenstraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Laakdal
	Afdeling	1
	Secie	B
	Percelen	477Z2; 479D; 479G; 480A; 480C; 480D
Coördinaten	Noord	X: 193302 Y: 195047
	Zuid	X: 193303 Y: 194948
	Oost	X: 193357 Y: 194983
	West	X: 193262 Y: 194979
Oppervlakte plangebied		5.055 m ²
Oppervlakte bodemingreep		5.055 m ²
Erkend Archeoloog		Niels Jennes (2017/00195)

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met en zonder ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota ACKE et al. 2020 met ID 14485 en projectcode 2020C202. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een verkaveling aan de Reehagenstraat te Veerle, Laakdal. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vooronderzoek fase 1

Het bureauonderzoek concludeerde dat er weinig gegevens beschikbaar zijn voor het plangebied. De landschappelijke ligging echter maakt het plangebied toch interessant voor het aantreffen van eventuele archeologie. Daarom werd beslist vervolgonderzoek uit te laten voeren. In eerste instantie dient een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd te worden. De resultaten van dit onderzoek resulteerden meteen in een proefsleuvenonderzoek. Tijdens dit onderzoek werden behalve enkele greppels geen nederzettingssporen of sporen te relateren aan funeraire of ambachtelijke activiteiten aangetroffen. Noch werden er vondsten gedaan die de aanwezigheid van een archeologische vindplaats suggereren.

Daar er geen archeologische vindplaats werd aangetroffen is er geen kennisvermeerdering bij een vervolgonderzoek.

Daarom beslist J. Verrijckt bvba dan ook om het plangebied voor fase 1 vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

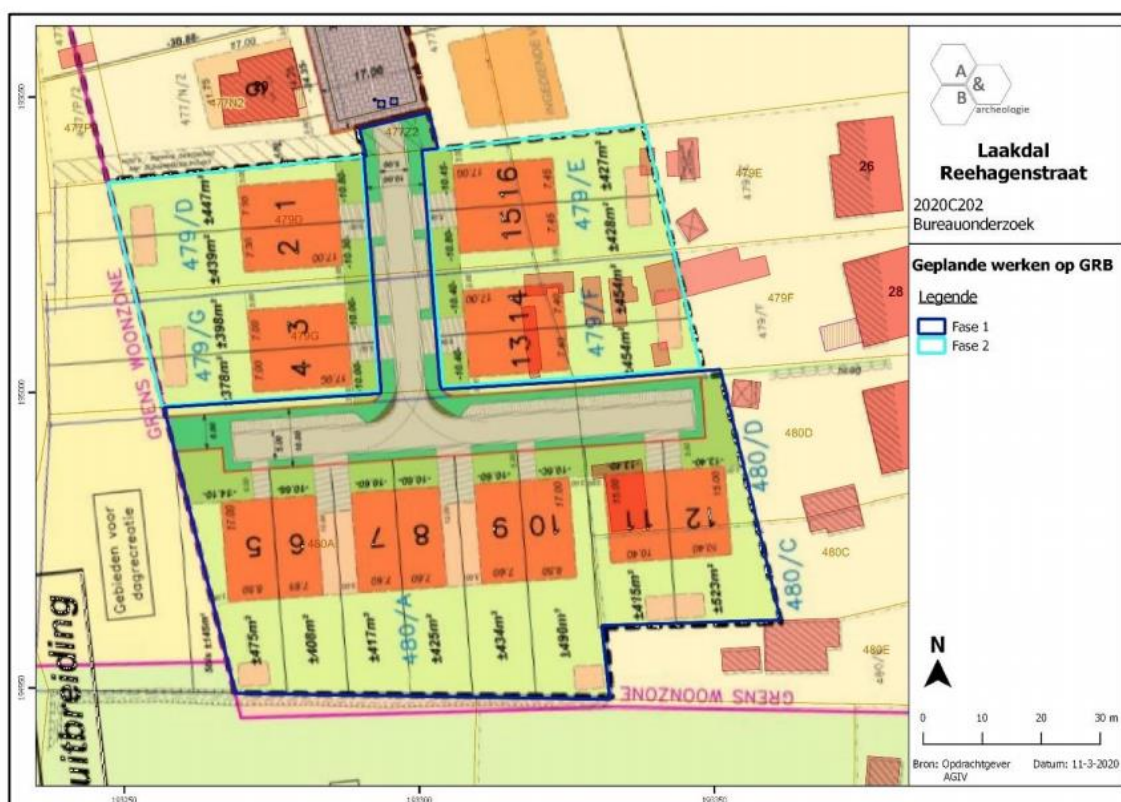
Wat betreft fase 2 werd nog geen vooronderzoek verricht. Het betreft een gebied van meer dan 3.000 m². Gezien de bodemsituatie alsook het stijgende reliëf kan hier nog een eventuele vindplaats aangetroffen worden. Vooral de verwachting op een site uit de metaaltijden, Romeinse periode of middeleeuwen stijgt in dit geval. Hiervoor gelden nog steeds de bepalingen uit het programma van maatregelen die werd neergeschreven bij de archeologienota, met uitzondering dat meteen kan worden overgegaan op proefsleuvenonderzoek. Gezien de landschappelijke contexten uit het vooronderzoek tijdens fase 1 wordt er geen restant van een podzolbodem verwacht, met uitzondering van mogelijk een lokale laagte. De profielen uit het vooronderzoek toonden duidelijk een AC-profiel aan, waarbij het laat-pleistocene dekzand zich meteen onder de bouwvoor betrof. Deze situatie wordt ook voor de komende 40 m naar het noorden verwacht. Eventuele steentijdsites moeten binnen dit kader niet gezocht worden in de lokale laagte, maar errond. Daar dergelijke AC-profielen werden aangetroffen, kan verder onderzoek naar steentijdvindplaatsen ook worden overgeslagen, temeer daar het plangebied van fase 2 zich verder van Waterloo bevindt.

Figuur 1: Synthesepannen proefsleuvenonderzoek.

2.3 Geplande Werken

Het archeologische vooronderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een verkaveling. Op het zuidelijk gedeelte van het terrein worden acht loten gepland, waarvan de weg wordt aangesloten op de Reehagenstraat. Dit betreft fase 1 van het project. De woningen betreffen telkens halfopen bebouwingen. Figuur 3 geeft een visualisatie van deze verkaveling. Verwacht wordt dat de woningen zullen gefundeerd worden op vaste, vorstvrije grond en bijgevolg het archeologisch leesbare niveau zullen raken. Daarnaast zullen nutsleidingen eveneens een negatieve invloed op dit niveau hebben. Voor meer informatie omtrent de verkaveling wordt verwezen naar bijhorende archeologienota ACKE *et al.* 2020. In fase 2 zal de verkaveling uitgebreid worden naar het noorden toe, tot aan de huidige bebouwing. De gronden binnen deze fase zijn nog niet in eigendom op het moment van schrijven.

Figuur 2: Visualisatie van de geplande werken.¹

2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek ter hoogte van het plangebied fase 1 aan de Reehagenstraat in Veerle, Laakdal leverde geen archeologische vindplaats op. Daar er geen vindplaats werd aangetroffen is er ook geen kennisvermeerdering bij een vervolgonderzoek. Daarom beslist J. Verrijckt bvba dan ook om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven.

¹ ACKE *et al.* 2020.

Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek binnen fase 1 dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

Wat betreft fase 2 werd nog geen vooronderzoek verricht. Het betreft een gebied van meer dan 3.000 m². Gezien de bodemsituatie alsook het stijgende reliëf kan hier nog een eventuele vindplaats aangetroffen worden. Vooral de verwachting op een site uit de metaaltijden, Romeinse periode of middeleeuwen stijgt in dit geval. Hiervoor gelden nog steeds de bepalingen uit het programma van maatregelen die werd neergeschreven bij de archeologienota, met uitzondering dat meteen kan worden overgegaan op proefsleuvenonderzoek. Gezien de landschappelijke contexten uit het vooronderzoek tijdens fase 1 wordt er geen restant van een podzolbodem verwacht, met uitzondering van mogelijk een lokale laagte. De profielen uit het vooronderzoek toonden duidelijk een AC-profiel aan, waarbij het laat-pleistocene dekzand zich meteen onder de bouwvoor betref. Deze situatie wordt ook voor de komende 40 m naar het noorden verwacht. Eventuele steentijdsites moeten binnen dit kader niet gezocht worden in de lokale laagte, maar errond. Daar dergelijke AC-profielen werden aangetroffen, kan verder onderzoek naar steentijdvindplaatsen ook worden overgeslagen, temeer daar het plangebied van fase 2 zich verder van waterlopen bevindt.

Wanneer de gronden binnen fase 2 in eigendom zijn van de ontwikkelaar, of hier duidelijke afspraken zijn gemaakt tussen eigenaar en ontwikkelaar, kan hier meteen een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd worden. Zoals hierboven werd aangehaald kunnen de booronderzoeken worden overgeslagen.

2.5 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De vraagstellingen vanuit het bureauonderzoek kunnen worden aangehouden. Gezien de landschappelijke contexten worden hier de vragen voor het landschappelijk bodem- en proefsleuvenonderzoek herhaald.

- Proefsleuvenonderzoek:
 - o Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
 - o Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - o Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
 - o Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
 - o Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
 - o Kan een archeologische site uitgesloten worden?
 - o Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

2.6 Onderzoeksmethoden, technieken en strategieën

Voor de uitvoer van het proefsleuvenonderzoek binnen fase 2 blijven de bepalingen, neergeschreven binnen de archeologienota ACKE et al. 2020 van kracht:

Er worden parallelle, ononderbroken proefsleuven, met een onderlinge afstand van 12 à 15 m van middel- tot middelpunt, gepland. Er wordt tot op het archeologisch leesbare niveau uitgegraven met een gladde kraanbak van 1,8 à 2 m breed. De sleuven zijn noord-zuid gericht en volgende helling van het terrein. Eventuele kijkvensters kunnen worden gegraven om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen sporen. De locaties van de kijkvensters worden gekozen door de erkend archeoloog.

Er wordt circa 10% van het terrein onderzocht met, indien nodig de aanvullende 2,5% aan kijkvensters.

Wat betreft fase 2, met een totale oppervlakte van 3.300 m², betekent dit dat zo'n 330 m² dient onderzocht te worden door middel van proefsleuven. Dan rest er nog 83 m² voor eventuele kijkvensters.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. graven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Figuur 3: Locatie van de geplande sleuven binnen fases 2.

2.7 Gewenste competenties en voorziene afwijkingen

Het proefsleuvenonderzoek dient te gebeuren door minstens twee archeologen met elks minstens 40 dagen werkervaring op proefsleufonderzoeken. Minstens één archeoloog dient ervaring te hebben in vindplaatsen vanaf de metaalijden. Minstens één van deze archeologen dient minstens 200 werkdagen ervaring te hebben op zandgronden.

Er zijn verder geen afwijkingen voorzien.

3 Lijst met figuren

Figuur 1: Synthesepannen proefsleuvenonderzoek.....	3
Figuur 2: Visualisatie van de geplande werken.	4
Figuur 3: Locatie van de geplande sleuven binnen fases 2.....	6